

Κώστας Βάρναλης "Η Μαγδαληνή"

Μέσ' σὲ παλάτια, πὸν σὰ σπήλια ἀντήχων ἀπ' τις μουσικὲς
κι' ἀστράβαν ἀπ' τὰ μέταλλα καὶ τὰ δεμένα φῶτα,
στὰ μάγουλά μου, πὸν κανεὶς δὲν τὰ εἶδεν ἥλιος, οἱ μουσκὲς
γλίστρααν μὲ λάγγεμα πολὺ καὶ τὰ δάγκωναν σὰν ὀχιὲς
στὴν κρουσταλλένια μου φωνὴ θαμπὴ ἐγλιτροῦσε νῦτα.

Στὴν τεσσεροβασιλεύφτη Γιουδαία ἐγὼ 'μουν ἡ Πηγὴ:
τοῦ κόρφου μου τ' ἀμάραντα καὶ μουσκοβόλα κίτρα.
Ὡσὰν τὴ φλόγα τοῦ κορμιοῦ μου ἄλλη δὲ γνώρισεν ἡ Γῆ,
σὰν τῆς ἀγκάλῃς μου μεστὴ καμιά δὲν ὑπῆρχε σιγὴ.
Ὁ ἔρωτάς μου νίκαιε τὴ Ρώμη τὴ νικητέρα. . .

Σκοτάδια ἦτανε μέσα μου, ξέρα μεγάλη κι' ἀμμουδιά
καὶ στὰ γλυκὰ τὰ χεῖλια μου πικρὰ πολὺ τὰ γέλια.
Καὶ μοῦ τινάζαν ἄξαφνα τ' ἀγνώστου φόβου τὴν καρδιά
καὶ μοῦ κοβόταν ἡ ἀναπνία μέσ' σὲ φορέματα φαρδιά-
ἀπ' τοῦ θριάμβου τὴν κορφή μακριὰ 'βλεπα συντέλεια.

Δὲν ἦταν ἄξαφνη ἀστραψιά. Τοῦτο συνέβη ἀργά, σιγά. . .
Ὡραῖος δὲν ἦσουν, τίποτα δὲν εἶχες πάνω σου ἄξο!
Κοίταγες χάμου τὰ χαλίκια, ὡς μίλαγες σιγὰ κι' ἀργά.
Τὴν τρίτη ἢ τέταρτη φορὰν ἄρχισε ὁ νοῦς μου νὰ ριγᾷ,
κι' ὡς σήκωσες τὰ μάτια σου, δὲ βάστα νὰ κοιτάξω.

Κι' ἔνωσα ὀρμὴ ἀσυγκράτητη στὰ πόδια σου νὰ κυλιστῶ.
Εἶδα νὰ σεῖεται μέσα μου ψυχὴ παρθένα ὡς τώρα.
Τὴν εὐτυχία τὴ γνώρισα στὸ δόσιμο χωρὶς μιστό,
τὴ λευτεριά-στὸ σκλάβωμα σὲ κάποιον ἰδανικὸ σωστό
καὶ τὴν ὑπέρτατ' ἠδονὴ στὸν πόνον,-ἄξια γνῶρα.

Καὶ στοὺς φτωχοὺς μοιράζοντας τὰ ὑπάρχοντά μου (ἀσημικά,
διαμαντικά, μεταξωτά, μπαξέδες καὶ παλάτια)
τὰ βήματά σου ἀκλούθησα, πὸν κι' ἂν τὰ σβηοῦσε ταχτικά
στὸν ἄμμ' ὁ ἀγέρας τοῦ βραδιοῦ, σὰ φῶτα μένανε γλυκὰ
γιὰ πάντα σ' ἄμμο καὶ ψυχῇ καὶ σ' ἀκοὲς καὶ μάτια.

Πράματα νέα δὲν ἔλεγες κι' οὔτε, μὲ λόγια νέα, παλιά.
Ἀπὸ πολλοὺς κι' ἀπὸ καιροὺς ὅλα ἦταν εἰπωμένα.
Μά 'χες τὴ δύναμη ν' ἀκοῦς τῶν οὐρανῶν τὴ σιγαλιά
κι' ὅλα γιὰ σένα (κι' ἄψυχα κι' ἄνθρωποι) διάφανα γιαλιὰ
καὶ διάφαν' ἡ καρδιά τοῦ Θεοῦ γιὰ σένα - καὶ γιὰ μένα!

Κανεὶς (καὶ πλήθη καὶ σοφοὶ καὶ μαθητάδες καὶ γονιοὶ)
δὲν ξάνοιγε τὸ σπαραγμὸ στὰ θάματά σου πίσω.
Κι' ἂν πρόσμενες τὸ λυτρωμὸ σου ἀπὸ τὴν ἄδικη θανή,
ἐγὼ μονάχα τὸ 'νιωσα, πὸν ἤμουνα λάσπη καὶ κοινὴ,
πόσο, Χριστέ 'σουν ἄνθρωπος! Κι' ἐγὼ θὰ σ' ἀναστήσω!

Σταύρος Βαβούρης, "Ευρυδίκη" (1971)

Ἐσερνες ἓνα σκέλεθρο στο φως.
Γι' αὐτὸ καὶ σου 'χαν ἄλλωστε συστήσει:
Να μὴν στρέψεις.
Ἀλλ' ἔστω, κι αν δὲν εἶχες παραβεί τους ὄρους
δε θα 'φτανε ποτέ στο φως μαζί σου.

Ἄσαρκα κόκαλα
δύο κόγχες δίχως μάτια
δόντια δίχως χεῖλη
ἦταν ὅ,τι ἐσφιγγες στο χέρι σου ανεβαίνοντας,
ὅπως ἦτανε στημένη ἐπίσης κι η παγίδα

ἀπ' τὴ στιγμή που σου 'χαν ἐπιτρέψει νὰ διαβείς
τὴν πόρτα που κανεὶς δὲν πέρασε βαδίζοντας.

Ὅταν στο τέλος ἔκανες νὰ στρέψεις
εξατμίστηκα.

Τίποτα δὲν εἶδες.
Τώρα ὁμως νὰ το μάθεις.

Ἐσερνες ἓνα σκέλεθρο στο φως
ἀπ' τὴν ἀρχὴ μαζί σου
κι ἦταν ἀπόφαση παρμένη τελεσίδικα:
Ἦθελες δὲν ἦθελες;
Να στρέψεις.

Τάκης Βαρβιτσιώτης, "Ἡ ἀποθέωση τοῦ Ορφέα" (1999)

Ποτέ του δε φοβήθηκε το θάνατο
Περνοῦσε πάντα ἀνέπαφος
Ἀνάμεσ' ἀπὸ τους καθρέφτες
Σε μιαν ἄλλη χώρα
Στὴ χώρα των θαυμάτων
Για ν' ανταμώσει τὴν Ευρυδίκη
Κι ἀπίθωνε κάθε χρονιά
Το κατασπαραγμένο σῶμα του
Σ' ἓναν κοιτῶνα νυφικὸ
Να ξανανθίσει

Ἀρχοντας των γαλάζιων κρίνων
Τὴ φωνὴ του δάνειζε στις πέτρες
Στα φυτὰ
Σε ὅλα τ' ἄψυχα
Κι ὅλο ξεδίπλωνε
Του μυστηρίου τα φτερά
Μεσ στις αβύσσους τ' οὐρανοῦ
Ἦ στὴν πολὺφλοισβὴ τὴ θάλασσα
Και με τὴ λύρα τὴν εφτάχορδῃ

Σταματοῦσε
Τα σκληρὰ διαμαντένια βήματα
Τοῦ θανάτου

[...]
Ευοὶ! Ευοὶ!
Δὲν πέθαναν ἀκόμα οἱ θεοὶ
Δὲν πέθανε ἡ ομορφιά
Οὔτε ἡ ἀθωότητα
Οὔτε κι ὁ ἔρωτας
Σ' αὐτὸν τὸν κόσμον
Ευοὶ! Ευάν!
Δὲν πέθανες Ορφέα.

Γιάννης Ρίτσος, "Στον Ορφέα" (1969)

Το καλοκαίρι ἐφέτος, κάτω ἀπ' τὸν ἀστερισμὸ τῆς Λύρας, μένουμε συλλογισμένοι.

Ποιὸ τ' ὄφελος που μάγεψες με τὸ τραγούδι σου τὸν Ἄδη καὶ τὴν Περσεφόνη
καὶ σου ἐπιστρέψανε τὴν Ευρυδίκη; Ὁ ἴδιος εσύ, στὴ δύναμή σου δυσπιστώντας,
στράφηκες νὰ βεβαιωθείς, κι ἐχάθη πάλι τὸ βασιλεῖο των ἰσκιῶν κάτω ἀπ' τις λευκές.
Τότε, ἀπ' τὸ ἀκατόρθωτο σκυμμένος, κήρυξες στὴ λύρα
τὴ μοναξιά σαν τὴν ὑστατὴ ἀλήθεια. Αὐτὸ δε σοῦ το συχωρέσαν
οὔτε οἱ θεοὶ οὔτε οἱ ἄνθρωποι. Μαινάδες σοῦ κομμάτιασαν τὸ σῶμα
στις ὀχθες τοῦ Ἐβρου. Μόνο ἡ λύρα σου κι ἡ κεφαλὴ σου φτάσανε στὴ Λέσβο
παρασυρμένες ἀπ' τὸ ρεῦμα. Ποιὰ ἡ δικαίωση, λοιπόν, τοῦ τραγουδιοῦ σου;

Μήπως ἡ στιγμαῖα (εἰκονικὴ κι αὐτὴ) συνοχὴ τοῦ φωτός καὶ τοῦ σκότους;
Ἢ μήπως τὸ που οἱ Μούσες κρέμασαν τὴ Λύρα σου καταμεσὴς στ' ἀστέρια;

Κάτω ἀπὸ τοῦτο τὸν ἀστερισμὸ, τὸ καλοκαίρι ἐφέτος, μένουμε συλλογισμένοι.

Καρλόβασι, 27.VI.69

Margaret Atwood, Eurydice (1976)

He is here, come down to look for you.
It is the song that calls you back,
a song of joy and suffering
equally: a promise:
that things will be different up there
than they were last time.

You would rather have gone on feeling nothing,
emptiness and silence; the stagnant peace
of the deepest sea, which is easier
than the noise and flesh of the surface.

You are used to these blanched dim corridors,
you are used to the king
who passes you without speaking.

The other one is different
and you almost remember him.
He says he is singing to you
because he loves you,

not as you are now,
so chilled and minimal: moving and still
both, like a white curtain blowing
in the draft from a half-opened window
beside a chair on which nobody sits.

He wants you to be what he calls real.
He wants you to stop light.
He wants to feel himself thickening
like a tree-trunk or a haunch
and see blood on his eyelids
when he closes them, and the sun beating.

This love of his is not something
he can do if you aren't there,
but what you knew suddenly as you left your body
cooling and whitening on the lawn

was that you love him anywhere,
even in this land of no memory,
even in this domain of hunger.
You hold love in your hand, a red seed
you had forgotten you were holding.

He has come almost too far.
He cannot believe without seeing,
and it's dark here.
Go back, you whisper,

but he wants to be fed again
by you. O handful of gauze, little
bandage, handful of cold
air, it is not through him
you will get your freedom.

Margaret Atwood, Orpheus (1)

You walked in front of me,
pulling me back out
to the green light that had once
grown fangs and killed me.

I was obedient, but
numb, like an arm
gone to sleep; the return
to time was not my choice.

By then I was used to silence.
Though something stretched between us
like a whisper, like a rope:
my former name,
drawn tight.
You had your old leash
with you, love you might call it,
and your flesh voice.

Before your eyes you held steady
the image of what you wanted
me to become: living again.
It was this hope of yours that kept me following.

I was your hallucination, listening
and floral, and you were singing me:
already new skin was forming on me
within the luminous misty shroud
of my other body; already
there was dirt on my hands and I was thirsty.

I could see only the outline
of your head and shoulders,
black against the cave mouth,
and so could not see your face
at all, when you turned

and called to me because you had
already lost me. The last
I saw of you was a dark oval.
Though I knew how this failure
would hurt you, I had to
fold like a gray moth and let go.

You could not believe I was more than your echo.